

Broedvogels binnen het ringgebied van Oud Valkeveen in 2014

Rudy Schippers

Door gebruik te maken van de data uit het CES-onderzoek (Constant Effort Site) is het mogelijk om een overzicht samen te stellen van de op Oud Valkeveen broedende vogels. Met een grote mate van zekerheid betreft dit de volgende soorten en het aantal geringde exemplaren, met daarnaast het aantal jonge vogels dat t/m 13 juli is geringd (Figuur 1)

Kleine karekiet	23	66
Tijftjaf	10	111
Tuinfluitier	4	17
Bosrietzanger	2	9
Winterkoning	1	21
Zwartkop	1	81
Merel	1	7
Zanglijster	1	13
Grasmus	1	4
Baardman	1	0

Figuur 1.

Wat onmiddellijk opvalt zijn de hoge aantallen jonge vogels van tijftjaf, winterkoning, zwartkop en zanglijster, waarvan vele waarschijnlijk afkomstig zijn uit de aangrenzende tuinen en bosgebied. Er werden echter ook 11 jonge rietgorzen, 12 jonge rietzangers, 19 jonge fitissen en 2 jonge snorren geringd, waarvan de oudervogels wel waargenomen en gevangen zijn, echter niet minimaal twee keer om aan de eisen van dit onderzoek te voldoen. Hieruit blijkt dat het werkelijk aantal broedvogels hoogstwaarschijnlijk hoger ligt dan aangegeven.

Kleine karekiet

Voor 2014 is de methodiek wat betreft de schatting van het aantal broedparen van de kleine karekiet aangepast. De eerste kleine karekiet werd op 20 april gevangen maar de meesten arriveerden pas in de tweede helft van mei/begin juni. Op 1 juni bleek bij 71% van de kleine karekieten het nog niet mogelijk te zijn om het geslacht te bepalen terwijl dat een week later op 8 juni voor 82% wel duidelijk was, een indicatie dat ze inmiddels seksueel actief waren. Dat omslagpunt werd vermoedelijk bepaald door de warme en vochtige omstandigheden in die week. Op basis hiervan is aangenomen dat er vanaf omstreeks 25 mei een begin is gemaakt met het nestelen. Het einde van het broedseizoen komt in zicht wanneer de jonge vogels het nest verlaten. Voor ons

onderzoek is de datum van 13 juli gebruikt, toen er 55 jonge vogels geringd werden, terwijl dat de weken daarna vele tientallen waren en het niet meer aannemelijk is dat die allemaal uit ons gebied komen.

De periode 25 mei t/m 13 juli is daarmee gemarkeerd als de periode waarin vrijwel alleen de eigen broedvogels in het gebied zijn. Voor vrouwtjes, die de meeste tijd op het nest blijven en alleen voor korte voedselvluchten het nest verlaten, is uitgegaan van minimaal twee vangsten. Voor de mannetjes, die hun voedsel over een grotere afstand kunnen verzamelen, is uitgegaan van minimaal drie vangsten om vast te stellen dat ze in dit gebied broeden. Het bleek dat zowel 23 vrouwtjes als 23 mannetjes aan deze criteria voldeden waarmee het duidelijk is dat er dit jaar minimaal 23 paartjes kleine karekieten op Oud Valkeveen broedden. Het is echter mogelijk dat dit aantal hoger ligt vanwege een overlap met aangrenzende gebieden. Mogelijk ook door vogels die wat later begonnen zijn met broeden, of door vogels die de netten weten te vermijden. Een interessante observatie was dat een van de vrouwtjes mogelijk een tweede broedsel heeft gehad, gebaseerd op het opnieuw vaststellen van de eilegfase, nadat een aantal weken daarvoor bij dezelfde vogel was vastgesteld dat haar jongen het nest hadden verlaten.

Het door ons gecontroleerde gebied heeft een kustlijn van ongeveer 350 m en een gemiddelde breedte van 35-40 m aan grotendeels boven water uitstekend riet, zijnde het biotoop voor de kleine karekiet. Hiermee lijkt te worden aangetoond dat de gemiddelde territoriumgrootte ongeveer 500 m² bedraagt, ofwel een gemiddelde afstand tussen de nesten van ongeveer 23 meter.

Commentaar op de overige broedvogels

Dit jaar zijn er opvallend veel broedende *tijftjaffen* aangetroffen, waarvan tijdens de CES-periode 125 jonge vogels zijn geringd. Een van deze vrouwtjes heeft voor een tweede keer gebroed.

Vorig jaar hadden we maar twee broedende paartjes van de tijftjaf. Van de *bosrietzanger* zijn er tijdens de CES -periode vijf verschillende vrouwtjes gevangen en zijn op meerdere plaatsen mannetjes gehoord. Ook de 25 gevangen en geringde jonge vogels, waarvan 16 na 13 juli, duiden op meer dan twee broedpaartjes, hoewel de meeste jonge vogels vermoedelijk van buiten

ons gebied afkomstig zijn. Ook de *grasmus* is op meerdere plaatsen gehoord en op basis van de zang waren er waarschijnlijk minstens twee paartjes. Van de *winterkoning* verbaast het ons, dat er maar een paartje als zeker kon worden weergegeven. Er zijn vier verschillende vrouwtjes geringd tijdens de CES-periode en vanaf 25 mei zijn er wekelijks jonge vogels in de netten aangetroffen.

Winterkoning

Foto: Rudy Schippers

Waarschijnlijke broedgevallen

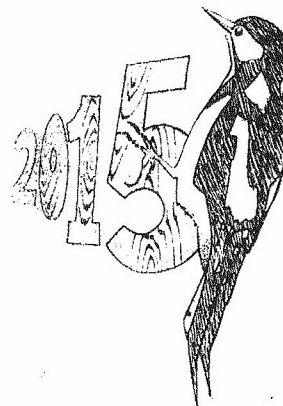
Door de gebruikte methodiek, waarbij een broedgeval pas met een hoge mate van zekerheid kan worden vastgesteld wanneer hetzelfde vrouwtje minimaal twee keer gevangen wordt, zijn een aantal broedgevallen waarschijnlijk niet meegenomen. Vogels die de netten kunnen zien

zullen die als het kan vermijden, zeker wanneer ze er al een keer in hebben gezeten. Op basis van de zang vermoeden we dat er naast de bovenvermelde gevallen nog een aantal andere soorten zijn die waarschijnlijk dit jaar op Oud Valkeveen hebben gebroed, zoals de *nachtegaal*. Deze heeft met regelmaat op vier verschillende plaatsen binnen ons gebied gezongen. Hoewel wij drie mannetjes en drie vrouwtjes in de netten kregen, is dit onvoldoende voor de gebruikte criteria. Een van die mannetjes had ook het jaar daarvoor op Oud Valkeveen gebroed. Twee jonge vogels zijn van een ring voorzien; ze hadden een verschillende leeftijd en kwamen dus niet uit hetzelfde nest. Wij gaan er vanuit dat er minimaal drie nachtegalen in ons gebied gebroed hebben. Volgens het Broedvogel Monitoring Project van SOVON hebben er dit jaar aan de gehele Gooimeerkust in totaal zeven paartjes nachtegalen gezeten. Dat in onze kuststrook van slechts 350 m daarvan de helft broedt, laat toch wel zien dat wij op een heel mooi plekje mogen werken. Vrouwtjes van de *blauwborst* zijn niet gevangen. We kregen wel mannetjes in het net. Tijdens de CES-periode konden we vijf blauwborsten vangen, zodat we er van uitgaan dat er minimaal een paar op Oud Valkeveen gebroed heeft. Een vergelijkbaar verhaal geldt voor de *rietzanger* en *fitis* waarvan we eveneens een of meer broedparen menen te mogen scoren.

Met dank aan Staatsbosbeheer voor hun medewerking aan dit onderzoek.
Mededeling Vogelringstation het Gooi No. 18

Grote bonte specht 'vogel van het jaar 2015'!

Tijdens de op 3 september gehouden vergadering van de subgroep Avifauna is de grote bonte specht gekozen tot vogel van het jaar 2015. Het is de talrijkste spechtensoort in het gebied tussen de Vecht en de Eem. Eind jaren tachtig van de vorige eeuw was het een vrij talrijke broedvogel in de regio. Waarnemingen kunnen vanaf 1 januari 2015 via de website worden ingevoerd. De subgroep hoopt dat zeer veel leden hun waarnemingen zullen doorgeven.

Het logo is ontworpen door Bertus van den Brink.